

**ПРАВИЛНИК
ЗА ИЗБОР И РАБОТА НА СОВЕТОТ НА ЧЕСТА НА ЗНМ**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се уредува начинот на работење на Советот на честа на Здружение на новинарите на Македонија (понатаму Совет на честа), како и постапката и начинот за вршење на следните надлежности:

- утврдување неетичко постапување на член на ЗНМ, односно неетичко постапување на потенцијален член на ЗНМ;
- следење на остварувањето на начелата и на одредбите на Кодексот на новинарите на Македонија;
- разгледување случаи и покренување постапки што се однесуваат на членови на ЗНМ и носење одлуки за покренатите постапки;
- самостојно јавно реагирање и изнесување вредносни мислења/судови во случај на повреда на начелата и одредбите на Кодексот на новинарите на Македонија;
- самостојно покренување на постапки при утврдена повреда на Етичкиот кодекс, и/или предлагање расправа во другите тела на ЗНМ за појавите во јавното информирање, со што се кршат начелата и одредбите на Кодексот на новинарите на Македонија;
- покренување иницијативи до Управниот одбор на ЗНМ за промена на законски одредби или подзаконски акти што ги оневозможуваат или ги кршат начелата и одредбите на Кодексот на новинарите на Македонија;
- ангажирање надворешни експерти и консултанти за потребите на своето работење, како и Стручна служба за подготовка на донесените одлуки.

Член 2

Советот на честа се состои од пет члена кои се избираат од страна на членовите на ЗНМ на изборно собрание. Постапката за спроведување на изборот со гласање е пропишана во Правилникот за работа на Собранието на ЗНМ.

За член во Советот на честа може да се кандидира лице кое ги исполнува критериумите од овој Правилник. Кандидирањето е можно по принцип на:

- самокандидирање со поддршка од пет редовни члена;
- кандидирање по предлог од најмалку пет редовни члена.

Кандидатурата за членство во Советот на честа мора да се поднесе во писмена форма или електронски најдоцна три дена пред одржување на изборното собрание.

Во рок од 15 дена по изборот Советот на честа е должен да одржи конститутивна седница и на неа да избере претседател.

Советот на честа е раководен од претседател на Советот, кој е избран од страна на членовите на Советот од својот состав.

Седница на Советот на честа свикува претседателот на Советот, а поканата се упатува преку Стручната служба на ЗНМ.

Советот на честа своите седници ги одржува во седиштето на ЗНМ, а доколку на тоа упатуваат оправдани причини, седницата може да се одржи и надвор од седиштето на ЗНМ, или електронски со користење на останати форми на електронски канали на комуникација ако има потреба од итно постапување.

Член во Советот на честа може да биде редовен член на ЗНМ со најмалку пет години професионално искуство, кој ги има намирено обврските кон ЗНМ и кој со својата едукација и со профилот на проблематиката која професионално ја следи и со својот поширок ангажман и познавања на општествените состојби и на оние во новинарството и кој ги познава современите новинарски стандарди на работење, може да даде соодветно квалитетен придонес во исполнувањето на надлежностите на Советот.

Член на Советот на честа не може да биде земен на лична одговорност ниту може да одговара за мислење изнесено во рамки на вршењето на својата работа, освен во случај на сторено кривично дело во согласност со Кривичниот законик на РСМ.

Доколку член на Советот на честа се наоѓа надвор од територијата на земјата, подолго од три месеци и не е во можност да учествува во работата на Советот, или неоправдано отсуствува од работата подолго од 3 месеци, Претседателот на Советот ќе го извести Управниот одбор на ЗНМ, времено или до крај на мандатот на постојниот Совет, да назначи нов член од редот на кандидатите кои биле на гласачкото ливче за членови на Советот на последното редовно изборно изборно собрание на ЗНМ.

Член 3

Постапка пред Советот на честа може да поведат Собранието на ЗНМ, претседателот на Собранието на ЗНМ, Управниот одбор или член на Управниот одбор, како и најмалку 10 члена на ЗНМ и кој било член на Советот на честа.

Постапката се поведува во рок од најмногу 10 дена од денот на пријавата. Советот на честа одлучува полноважно со просто мнозинство доколку на седницата присуствуваат најмалку три члена.

Седницата на Советот на честа не е јавна, но на неа може да присуствува членот, односно членовите чие поведење е предмет на постапување. На седницата се води записник за кој е задолжен еден од вработените во Стручната служба на ЗНМ.

Гласањето на седницата на Советот на честа е јавно, а по предлог на просто мнозинство од присутните членови може да биде и тајно. Изјаснувањето за предлогот за тајно гласање се врши со јавно гласање. Постапката на спроведување тајно гласање е идентична како тајното гласање на Собранието на ЗНМ.

Доколку за одржување седница на Советот на честа не може да се обезбеди потребниот кворум, а заради непречено и ефикасно спроведување на активностите на ЗНМ, може да се спроведе електронско гласање (гласање преку електронска пошта или останати комуникациски канали) од страна на членовите на Советот на честа.

Гласањето преку електронска пошта ќе има иста правна сила и обврзувачко дејство како и гласањето извршено на седница на Советот на честа.

Член 4

Функцијата на Советот на честа е:

- одлучувачка;
- консултативна.

Член 5

Своите одлуки Советот на честа ги доставува до Управниот одбор во вид на предлог.

Предлозите на Советот на честа не се задолжителни за УО, но прифатената препорака од УО е задолжителна за учесниците во постапката пред Советот на честа.

Член 6

Претставка пред Советот на честа се поднесува за:

- да се утврди дали постои неетичко однесување на член на ЗНМ;
- давање мислење за почитување на стандардите на етичкото работење.

Член 7

Доколку Советот на честа утврди дека се исполнети формалните и фактичките претпоставки за поведување постапка за оценка за неетичко постапување на член на ЗНМ, веднаш ќе премине кон отворање постапка за оценка.

Постапката за утврдување неетичко постапување во ЗНМ е итна и од доверлив карактер. Истата се поведува во рок не подолг од 7 дена.

Постапката се води без присуство на јавноста и со почитување на угледот и на достоинството на членот.

II. БАРАЊЕ ЗА ПОВЕДУВАЊЕ ПОСТАПКА

Член 8

Постапката за утврдување неетичко постапување на член на ЗНМ се поведува по барање на субјектите од член 3, став 1 од овој Правилник.

Во барањето од став 1 на овој член се наведуваат причините за основаноста за поведување постапка за утврдување неетичко постапување на член во ЗНМ.

Со барањето се доставуваат и доказите на кои се заснова барањето.

Член 9

Барањето се доставува до Советот на честа на ЗНМ, кое се заведува во записникот и по него се оформува предмет.

III. ПРЕТХОДНА ПОСТАПКА

Член 10

Советот на честа, ако оцени дека има потреба за тоа, го доставува барањето лично до членот против кој истото е поднесено.

Членот, на барање на советот на честа, може писмено да одговори на наводите во барањето или да даде усна изјава со записник во рок од 8 дена од добивањето на барањето.

Заедно со одговорот на барањето членот ги доставува сите докази со кои ги побива наводите во барањето, ако се оспоруваат факти. Во сите случаи Советот на честа одлучува врз основа на доставената пријава, новинарскиот производ на кој се однесува, а се во согласност со прифатените стандарди во кодексот на новинарите.

Член 11

Советот на честа прибира податоци и докази кои се од интерес за утврдување на состојбата во врска со евентуалното неетичкото постапување на член во ЗНМ.

Член 12

Врз основа на прибраните податоци и докази од член 9 од овој Правилник, Советот на честа донесува одлука за поведување или неповедување постапка за оценка на неетичко постапување на членка на ЗНМ.

IV. ПОВЕДУВАЊЕ НА ПОСТАПКАТА

Член 13

Доколку Советот на честа оцени дека постојат услови за поведување постапка за оценување неетичко поведение, закажува седница на која расправа по барањето.

Одлуката од став 1 на овој член Советот на честа ја донесува со мнозинство гласови од најмалку три присутни членови на Советот на честа.

Член 14

Одлуката се доставува до подносителот на барањето и до членот, а Советот на честа предметот со сите списи му го предава на Управниот одбор.

Член 15

На расправата се покануваат подносителот на барањето и членот.

Ако учесниците од став 1 на овој член кои се уредно поканети не дојдат, а изостанокот не го оправдаат, расправата ќе се одржи.

Член 16

На расправата ќе се изведат доказите предложени од подносителот на барањето, членот, како и доказите кои ги прибрала комисијата. Членот има право да се произнесе по сите докази изведени од расправата.

Член 17

За дејствата преземени на расправата се составува записник.

Записникот го води лице кое ќе го определи Советот на честа, а од редот на Извршната канцеларија на ЗНМ.

Записникот содржи: ден, час и место на одржување на расправата, членовите на Советот на честа и лицето што го води записникот, имињата на присутните лица, изјавата на подносителот на барањето, изјавата на членот, односно неговиот полномошник и доказите што се изведени.

Записникот го потпишуваат подносителот на барањето, членот или нејзиниот полномошник, членовите на Советот на честа и лицето што го води записникот. Подносителот и советник на Советот на честа може да одреди целиот тек или

дел од расправата да се бележи стенографски, односно да се врши тонско снимање, што однапред се најавува јасно и недвосмислено.

Член 18

Советот на честа во рок од пет дена по завршувањето на расправата поднесува извештај за констатираната состојба и дава предлог до УО да донесе одлука:

- за запирање на постапката;
- за опоменување на членот за неетичко поведење;
- за исклучување од ЗНМ.

Член 19

Извештајот треба да ги содржи сите списи и акти што во текот на постапката комисијата ги имала на располагање, изјаснувањето на членот, опис на спроведените дејства, како и образложен предлог за одлучувањето на Советот на честа.

V. ДОНЕСУВАЊЕ ОДЛУКИ ПО ПОСТАПКА НА СОВЕТОТ НА ЧЕСТА

Член 20

Врз основа на извештајот и расправата на седница на Советот на честа може:

- да ја запре постапката поради непостоење формални претпоставки или поради повлекување на барањето, самостојно или по предлог на УО;
- да го опомене членот;
- да го исклучи членот од ЗНМ, по претходна одлука на УО.

Доколку во период од дванаесет месеци од денот на добивање на првата претставка кон новинар, Советот на честа донесе две негативни одлуки, ќе изрече јавна опомена за членот против кого се поведени постапките. Доколку бидат донесени три негативни одлуки за кршење на Кодексот на новинарите во период од дванаесет месеци, Советот на честа до Управниот одбор ќе утврди предлог за исклучување на членот од ЗНМ, на најмалку две години. Евиденцијата ќе ја води Извршната канцеларија на ЗНМ.

Член 21

Примерок од одлуката се доставува до членот, до подносителот на барањето, до претседателот на ЗНМ и до Претседателот на Советот на честа во рок од три дена од донесувањето на истата.

Член 22

Против решението на УО за исклучување членот има право на жалба до претседателот на ЗНМ во рок од 8 дена од приемот на одлуката.

VI. ПОСТАПКА ЗА ЈАВНО РЕАГИРАЊЕ НА СОВЕТОТ НА ЧЕСТА

Член 23

Советот на честа самостојно јавно реагира и изнесува вредносни мислења/судови во случај на повреда на начелата и на одредбите на Кодексот на новинарите по претходно донесена одлука.

Одлуката за видот, за начинот и за содржината на реагирањето Советот на честа ја носи на седница во редовна постапка, со просто мнозинство.

Советот на честа своите реакции и јавни реагирања може да ги насочи кон сите новинарски форми и жанрови, независно од медиумот на кој се објавени, вклучително и социјалните мрежи до кои допрел новинарскиот производ. Во оваа група спаѓаат и објави на лични профили, доколку објавата има елементи на новинарски текст, информација, анализа во согласност со Уставот и меѓународните акти за заштита на слободата на говорот.

VII. ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ

Член 24

Изменувањето и дополнувањето на овој Правилник се врши на начин и во постапка што важи и за неговото донесување.

Член 25

Овој Правилник влегува во сила со денот на неговото донесување.

Скопје, 09.07.2026 година

Младен Чадиковски, Претседател
